

Generelle krav og retningslinjer

Birgitte Feld Mikkelsen^a

^a Teknologisk Institut

Generelt

Dokumenterne i Kvalitet i Landsforsøgene er opbygget efter kvalitetsstyringsprincipper til at vejlede og dokumentere arbejdsprocesser. Der anvendes følgende betegnelser:

- Instruktioner indeholder retningslinjer for, hvordan arbejdet skal udføres og hvilke arbejdsprocesser, der skal dokumenteres.
- Hjælpemidler består af skemaer, vejledninger, hjælpeværktøjer mm. Disse kan bruges til at dokumentere arbejdsprocesserne/udførte opgaver, men andre skemaer kan anvendes, hvis de indeholder samme relevante oplysninger.

Krav ved gennemførelse af Landsforsøgene

Nedenfor er anført de krav, der stilles til gennemførelsen af Landsforsøg. Der kan forekomme retningslinjer, der er beskrevet i forsøgsplanen, som kan afvige kvalitetssystemet, her vil det være forsøgsplanen der er gældende. Hjælpeskemaer, kalibreringer m.m. skal opbevares i min. 2 år, og skal forevises ved behov.

Mandskab Landsforsøgsenheden skal råde over tilstrækkeligt mandskab, og arbejdet skal være organiseret således, at forsøgsbehandlinger, bedømmelser og registreringer udføres rettidigt. Landsforsøgsenheden skal udpege én forsøgsleder, der som udgangspunkt skal have forsøg som væsentligste beskæftigelse i perioden 1. marts til 1. november.

Uddannelse Forsøgsmedarbejderne skal være uddannet til - og have erfaring med - gennemførelse af den type forsøg, som forsøgsstedet skal gennemføre, samt i øvrigt have kendskab til de principper og værktøjer, der anvendes i Landsforsøgene. For forsøgssteder, der udfører forsøg med planteværnsmidler, skal sprøjteføreren og dennes backup person have ajourført sprøjtecertifikat. Forsøgsmedarbejdere skal være fagligt opdateret ved deltagelse i seminarer og kurser. Desuden har den forsøgsansvarlige pligt til at instruere andre medhjælpere i anvendte metoder og udstyr. Alle der udfører bedømmelser og registreringer i forsøgene, skal være instrueret heri, f.eks. ved deltagelse i kursus i bedømmelser i Landsforsøgene.

Forsøg skal altid placeres på ensartede arealer og anlægges på en sådan måde, at der opnås en meget stor sikkerhed for at formålet med afprøvningen opfyldes. Udover de betingelser, der er anført i forsøgsplanen, skal man være opmærksom på følgende:

2 eller flere forsøg efter samme plan må ikke placeres i samme mark.

Valg af areal	Ukrudtsforsøg placeres på arealer, hvor relevante ukrudtsarter forekommer. Tilsvarende gælder for forsøg med skadedyr, mangan o.a. Forsøg med gødninger, N-min, forfrugt o.l. placeres på arealer, hvor arealets beskaffenhed ikke vil "ødelægge" forsøget. For kartoffelforsøg gælder, at de skal anlægges på arealer, der kan vandes og på arealer, hvor der er minimum 3 kartoffelfrie år.
Design og markeringer	Den første forsøgsparell i første gentagelse skal afmærkes med hvid flexstok med "Forsøgsstart-label" eller på tilsvarende måde være entydigt afmærket med forsøgsnummer. Forsøgsdesignet skal tydeligt afspejle forsøgets placering i marken, samt placering af første forsøgsparell i første gentagelse. Værn, ombyttede led osv. skal fremgå af systemet.
Tilsyn	Der føres regelmæssigt tilsyn med forsøgene. Hvis der er noget som afviger skal der skrives notat, eller SEGES/AgroTech kontaktes.
Aftale med forsøgsvært	Forsøgsværten skal have en skriftlig orientering om, hvad han skal være opmærksom på mht. behandling og færdsel i og omkring forsøget. Derudover skal værten orienteres om brug af data og GDPR. Brug Aftaleskema til forsøgsvært
Såning	Dokumentation for indstilling af såmaskine skal forefindes. Alle led skal altid indsås ved forsøg med udsædsmængder og plantetal.
Sprøjtning	Til beregning, afmåling og opblanding af kemikalier kan anvendes beregning i systemet, ellers kan det generelle skema Beregning af kemikaliemængde anvendes til at dokumentere udbragte midler og mængder.
Gødskning	Til indsåning af gødningssprederen anvendes skemaet Indsåning af gødningsspreder eller tilsvarende skema til at dokumentere udbragte midler og mængder. .
Høst	Udbyttet registreres så der er mulighed for at lave back-up af data. Parcelstørrelsen opgøres jf vejledning inden godkendelse af data og registreringen afsluttes med et notat.
Prøver og analyser	Prøver udtages i henhold til relevant instruktion for udtagning af prøver m.v. Prøverne analyseres/indsendes som hovedregel straks efter udtagning, så det sikres at kvaliteten i prøverne ikke påvirkes. Våde prøver skal altid markeres.
Indberetning	Løbende indberetning af data på Landsforsøgene er et krav. Det påhviler forsøgsstedet at validere data forud for godkendelse. Forsøgets grundoplysninger, behandlinger og bedømmelser indberettes løbende. Som minimum ikke senere end de deadlines, der er angivet af SEGES. Alle grundbehandlinger anføres med dosis, middel og dato. Forsøget afsluttes med en faglig vurdering. Dette gøres inden udbytte data for forsøget godkendes.